

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΕΩΠΟΝΩΝ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ
ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Κοινοφελές Ίδρυμα
Ιωάννη Σ. Λάτση

ΧΟΡΗΓΟΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΑΝΝΗ Σ. ΛΑΤΣΗ

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΟΥ & ΔΗΜΟΣ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ

Μελέτη Σχεδιασμού και Υλοποίησης Πιλοτικής Δράσης:
"Φύτευση ντόπιων ποικιλιών αμπέλου και εφαρμογή νέων
καλλιεργητικών τεχνικών από αμπελουργούς στις πυρόπληκτες
πλαγιές της Αιγιαλείας"

Υπεύθυνοι Γεωπόνοι

Αλεξόπουλος Δημήτρης, Γεωπόνος Υ.Α.Α. Αιγίου

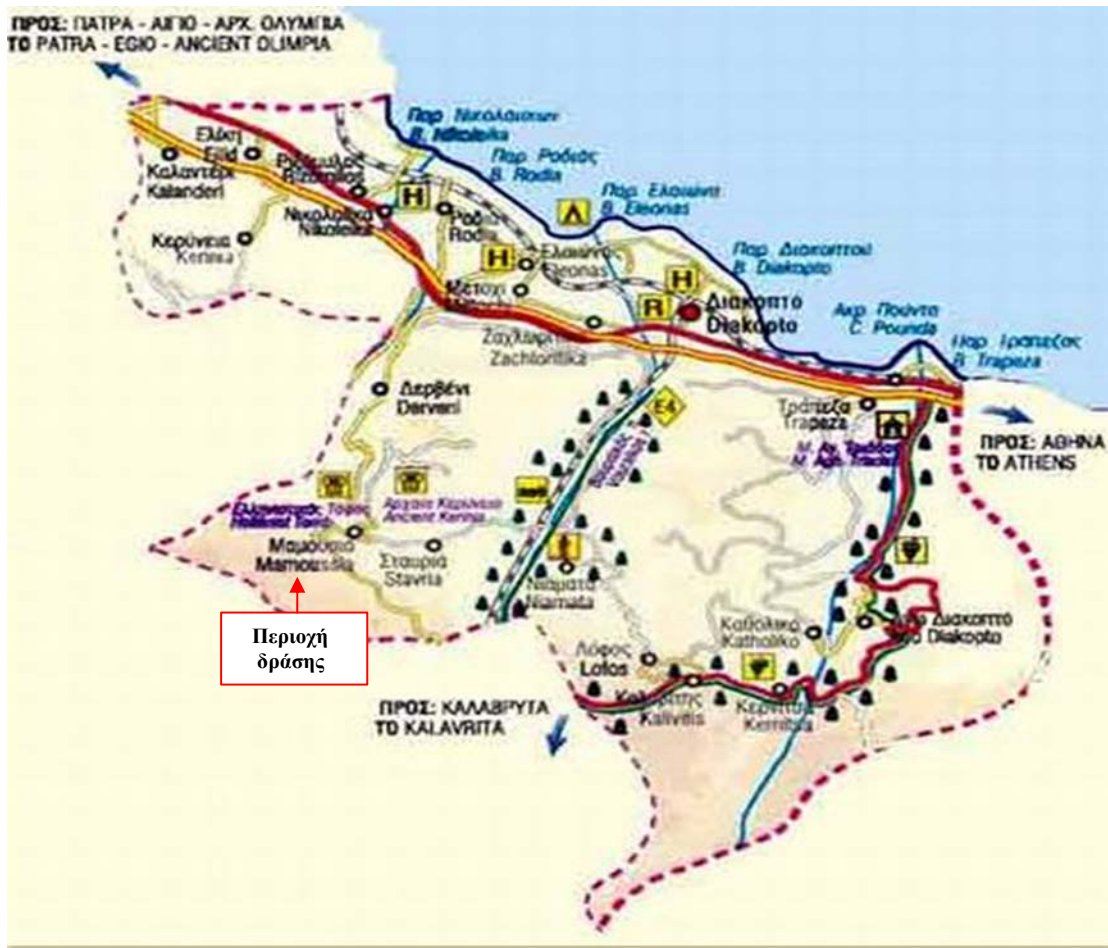
Ρέππα Παναγιώτα - Ελευθερία, Γεωπόνος Msc Δήμου Αιγίου

Επιστημονικός Υπεύθυνος Δράσης

Νικόλαος Εμμανουήλ, Καθηγητής Γ.Π.Α.

1. Μελέτη της περιοχής δράσης

Ο Δήμος Διακοπτού αποτελείται από 12 Δημοτικά Διαμερίσματα. Συνολικά έχει έκταση 103.932 στρ. και πληθυσμό 7.023 κατοίκους.

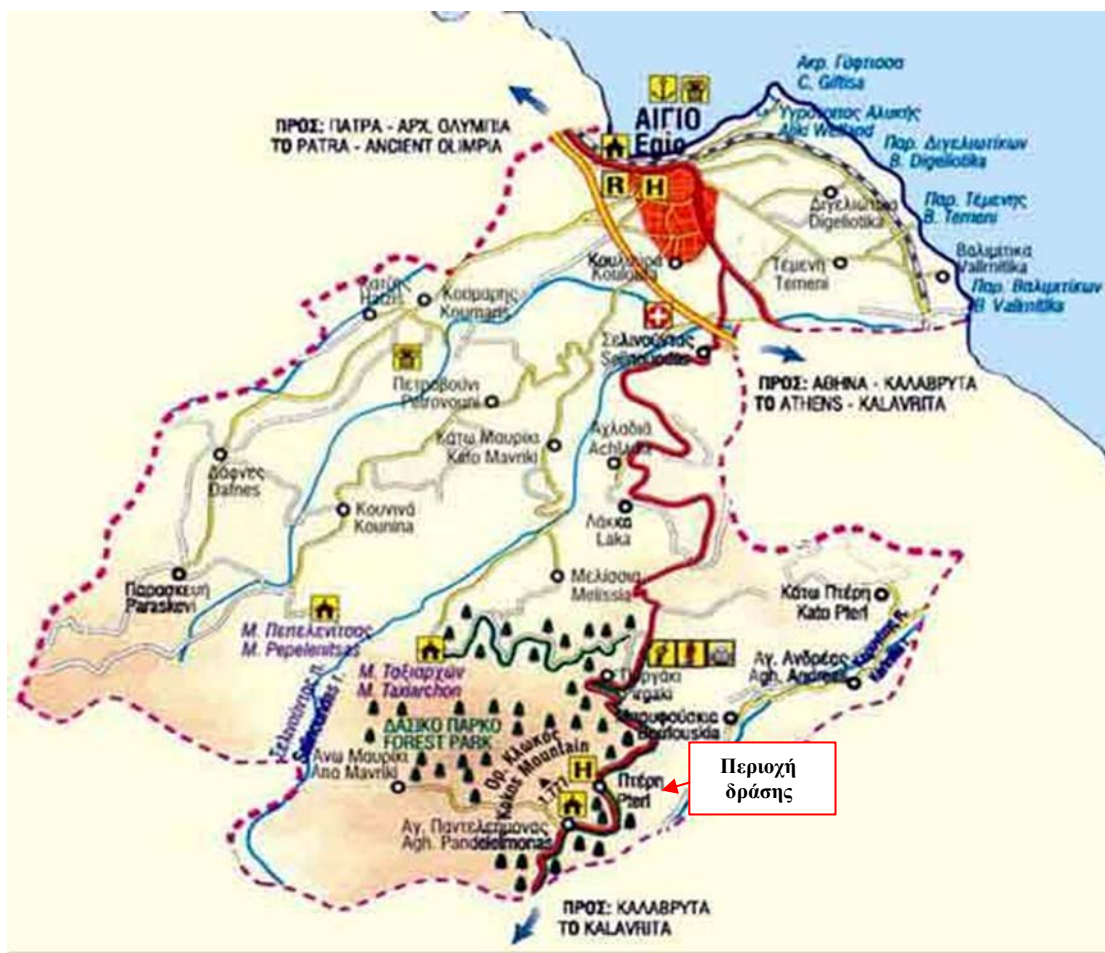

Οι πληθυσμιακές τάσεις που επικρατούν είναι η μείωση του πληθυσμού. Ως προς την απασχόληση ο πρωτογενής τομέας καταλαμβάνει το 37%, ο δευτερογενής το 20% και ο τριτογενής το 43%. Η ανεργία φθάνει το 14,4% με το ποσοστό ανέργων κάτω των 30 ετών να είναι περίπου 20%.

Ως προς τις χρήσεις γης των περιοχών του Δήμου η καλλιεργούμενη γεωργική γη καταλαμβάνει το 35%, οι βοσκότοποι το 21%, οι δασικές εκτάσεις το 29% και οι λοιπές εκτάσεις το 15%. Επίσης το Φαράγγι του Βουραϊκού αποτελεί Προστατευόμενη περιοχή Natura.

Ο Δήμος Αιγίου αποτελείται από 13 Δημοτικά Διαμερίσματα. Συνολικά έχει έκταση 151.101 στρ. και πληθυσμό 28.245 κατοίκους. Συνορεύει Ανατολικά με τον

Δήμο Διακοπού, Νότια με τον Δήμο Καλαβρύτων, Δυτικά με τον Δήμο Συμπολιτείας και Βόρεια βρέχεται από τον Κορινθιακό κόλπο.

Οι πληθυσμιακές τάσεις που επικρατούν είναι η μείωση του πληθυσμού στις ορεινές περιοχές και η μετακίνηση προς το κέντρο της πόλης. Ως προς την απασχόληση ο πρωτογενής τομέας καταλαμβάνει το 23%, ο δευτερογενής το 28% και ο τριτογενής το 49%. Η ανεργία φθάνει το 20,5% με το ποσοστό ανέργων κάτω των 30 ετών να είναι περίπου 25%.

Ως προς τις χρήσεις γης των περιοχών του Δήμου η καλλιεργούμενη γεωργική γη καταλαμβάνει το 39%, οι βοσκότοποι το 10%, οι δασικές εκτάσεις το 18% και οι λοιπές εκτάσεις το 33%. Επίσης το όρος Μπαρμπάς Κλωκός αποτελεί Προστατευόμενη περιοχή Natura.

2. Σκοπός και περιεχόμενο δράσης

Στόχος της δράσης είναι η παραγωγή ποιοτικού κρασιού ξεριζώνοντας καμένες φυτείες αμπέλου και φυτεύοντας νέες ντόπιες 'Αλεπούς Ροδίτη' που τείνουν να

εκλείψουν, στις πυρόπληκτες πλαγιές της Αιγιαλείας (Δ.Δ. Πτέρης, Δ.Δ. Μαμουσιάς) σε συνεργασία με το εργαστήριο Αμπελουργίας του Γ.Π.Α, με δυο οινοποιούς και δώδεκα αμπελουργούς των παραπάνω περιοχών, με την εφαρμογή νέων καλλιεργητικών τεχνικών (αρχές βιολογικής καλλιέργειας).

Πιο συγκεκριμένα, ο Ροδίτης Αλεπού (White Fox) αποτελεί μία από τις ‘γηγενείς’ και από τις σημαντικότερες ποικιλίες αμπέλου της ορεινής Αιγιαλείας και της περιοχής Πατρών γενικότερα, με ιδιαίτερο άρωμα, ποιοτικό χαρακτήρα και κόκκινη σάρκα. Από πλευράς οινολογικού ενδιαφέροντος, διακρίνονται δύο σπουδαίες ζώνες καλλιέργειας του Ροδίτη. Και οι δύο βρίσκονται στον νομό Αχαΐας και, πιο συγκεκριμένα, στην ευρύτερη περιοχή των Πατρών.

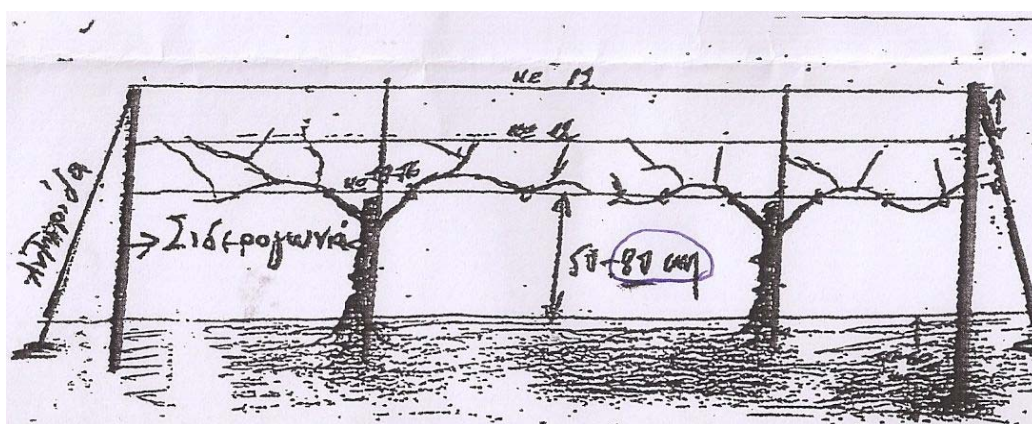
Στις πλαγιές της Αιγιαλείας, στις βόρειες ακτές της Πελοποννήσου, η καλλιέργεια του Ροδίτη απολαμβάνει τους βόρειους ανέμους από τον Κορινθιακό και το ξηρό κλίμα της περιοχής. Ως γνωστό, οι αξιόλογοι Ροδίτες είναι εκείνοι που παράγονται στους ορεινούς αμπελώνες που βρίσκονται σε υψόμετρα ανάμεσα σε 500 και 800μ. Είναι αρκετά ανθεκτική ποικιλία στις ασθένειες. και αυτό το προσόν εν μέρει το οφείλει στον σκληρό φλοιό της.

Τα κρασιά που παράγονται στις Πλαγιές Αιγιαλείας από την ποικιλία Ροδίτη, χαρακτηρίζονται από ειδική υψηλή οξύτητα και με καλή ισορροπία αλκοόλης, πολλαπλά ζωντανά αρώματα φρούτων και ανθέων εσπεριδοειδών. Επίσης η αμπελοκαλλιέργεια Ροδίτη της Αιγιαλείας ανήκει στην περιοχή ΟΠΑΠ Πατρών. Ειδικά ο κλώνος Αλεπού είναι από τους πιο ‘κομψούς’ κλώνους Ροδίτη που δίνουν λευκό κρασί με έντονη γεύση φρούτων και ένα κρεμώδες τελείωμα. Λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της ποικιλίας, η οινοποίηση δεν λαμβάνει χώρα σε βαρέλια, και έτσι το κρασί Ροδίτη Αλεπού διατηρείται πάντα φρέσκο με ευχάριστη

επίγευση. Στέκεται πολύ καλά και σε διεθνές επίπεδο. Στη χώρα μας, επειδή η γεύση του είναι πολύ οικεία στον Έλληνα καταναλωτή, τραβιέται λιγότερο ως απεριτίφ και προτιμάται ως συνοδευτικό του φαγητού.

Ως προς τις καλλιεργητικές τεχνικές ο Ροδίτης καλλιεργείται σήμερα σε σχήμα αμφίπλευρου γραμμοειδούς κυρίως (σχ.1). Στην περιοχή όπου καλλιεργείται και με το σχήμα διαμόρφωσης και την αμπελουργική πρακτική, οι αποδόσεις κυμαίνονται γύρω στα 1000 κιλά ανά στρέμμα. Είναι ποικιλία ζωνρή και παραγωγική, με μεγάλη προσαρμοστικότητα ως προς τα υποκείμενα που χρησιμοποιούνται για αναμπέλωση.

Σχήμα 1. Διαμόρφωση πρεμνού αμφίπλευρου γραμμικού

Στην περιοχή δράσης ακολουθούνται οι βασικές αρχές βιολογικής καλλιέργειας. Πιο συγκεκριμένα:

Α. Φυτοπροστασία κατά στάδια ανάπτυξης

Όταν τα νέα βλαστάρια αποκτήσουν μήκος 1,5-2,5cm γίνεται ψεκασμός με χαλκούχο σκεύασμα για την καταπολέμηση της φόμωσης.

Όταν τα νέα βλαστάρια αποκτήσουν μήκος 8-10cm γίνεται ψεκασμός με χαλκούχο σκεύασμα για την καταπολέμηση της φόμωσης και του περονοσπόρου.

Όταν σχηματιστεί το τρίτο πραγματικό φύλλο γίνεται σκόνισμα με θειάφι για την καταπολέμηση του ωιδίου.

Όταν τα νέα βλαστάρια αποκτήσουν μήκος 20-25cm γίνεται ψεκασμός με χαλκούχο σκεύασμα για την καταπολέμηση της φόμωσης και του περονοσπόρου.

Στο ξεκίνημα της ανθοφορίας γίνεται ψεκασμός με χαλκούχο σκεύασμα για την καταπολέμηση του περονοσπόρου και στη συνέχεια σκόνισμα με θειάφι για την καταπολέμηση του ωιδίου.

Στο στάδιο του δεσίματος της ράγας γίνεται ψεκασμός με χαλκούχο σκεύασμα για την καταπολέμηση του περονοσπόρου. Τρεις ημέρες αργότερα γίνεται σκόνισμα με θειάφι για την καταπολέμηση του ωιδίου γίνεται ψεκασμός με χαλκούχο σκεύασμα για την καταπολέμηση του περονοσπόρου και του βοτρυτή.

Τους καλοκαιρινούς μήνες σε ημέρες αυξημένης ατμοσφαιρικής υγρασίας μέχρι την ωρίμανση του σταφυλιού ψεκασμός με χαλκούχο σκεύασμα για την καταπολέμηση του περονοσπόρου και του βοτρυτή καθώς και βρέξιμου θείου για την καταπολέμηση του ωιδίου.

Στα μέσα του Ιουνίου γίνεται παρακολούθηση του εντόμου ευδεμίδας με παγίδες και όταν παρατηρηθεί αύξηση του πληθυσμού γίνεται ψεκασμός με bactospein.

Τέλος ένα μήνα πριν τη συγκομιδή του καρπού γίνεται ψεκασμός με χαλκούχο σκεύασμα για την καταπολέμηση του βοτρυτή.

B. Λίπανση

Ανάλογα με τη σύσταση του εδάφους θα γίνει προσθήκη οργανικών λιπασμάτων στα τέλη Δεκεμβρίου ή θα ενσωματωθεί χωνεμένη κοπριά ή compost στα μέσα Οκτωβρίου – Νοεμβρίου.

3. Ανάλυση και διάρκεια φάσεων υλοποίησης της δράσης

Η υλοποίηση της δράσης ξεκίνησε το 2009 όπου φυτεύτηκαν στην περιοχή Δ.Δ. Πτέρης του Δ. Αιγίου 80 στρ. και στην περιοχή Δ.Δ. Μαμουσιάς Διακοπτού 20 στρ. και για το 2010 προβλέπεται να εγκατασταθούν πρεμνά σε 25στρ. και 30στρ. αντίστοιχα. Παρουσιάζονται οι φάσεις υλοποίησης της δράσης ως ακολούθως:

1. Εκκαθάριση παλιάς καμένης καλλιέργειας (Άνοιξη 2008)

1^η Άροση (Φθινόπωρο 2008)

2. 2^η Άροση (Άνοιξη 2009)

3. Φρεζάρισμα (Άνοιξη 2009)

4. Φύτευση – Υποστήλωση (Απρίλιος 2009)

5. Τοποθέτηση αρδευτικού συστήματος (Ιούνιος 2009)

6. Δέσιμο στον κάθετο στύλο (Ιούλιος 2009)

7. Δέσιμο στο σύρμα - σταύρωση (Αύγουστος 2009)

8. Μεγαλύτερη ανάπτυξη (Σεπτέμβριος 2009)

Η καλλιέργεια της αμπέλου είναι θεσμικά περιορισμένη. Γίνεται προσπάθεια να αυξηθούν τα στρέμματα καλλιέργειας από το εθνικό αποθεματικό στέλνοντας το αίτημά μας στο Υ.Π.Α.Α.Τ. να αυξηθούν οι εκτάσεις κατά 18,5 στρ. στην περιοχή του Αγίου και κατά 22 στρ. στην περιοχή του Διακοπτού.

4. Προϋπολογισμός δράσης

Από το πρόγραμμα «Αναδιάρθρωση Αμπελώνων Πυρόπληκτων Περιοχών» (Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης) οι αμπελουργοί ενισχύονται κατά **1.615€ / στρ.** Αναλυτικά προκύπτει ως εξής:

- Εκρίζωση και προετοιμασία εδάφους	225€
- Απώλεια εισοδήματος λόγω εκρίζωσης και προετοιμασία εδάφους	385€
- Αναφύτευση	615€
- Βελτίωση τεχνικών διαχείρισης	390€
	1.615€
- Συνεπώς για εκτάσεις 155στρ. που θα έχουν επαναφυτευτεί έως το 2010, το μέγεθος της ενίσχυσης που καλύπτει το ΥΠΑΑΤ φθάνει τα 250.325€.	
- Στην πράξη τα ετήσια έξοδα των παραγωγών για την εκρίζωση, την προετοιμασία εδάφους, την αγορά εφοδίων και την επαναφύτευση πρέμων καλύπτουν τα 1290€/στρ.	
- Πιο συγκεκριμένα απαιτήθηκαν:	
- Για 1 ^η άροση	60€
- Για 2 ^η άροση και καθαρισμό υπολειμμάτων προηγούμενης καλλιέργειας αμπέλου	50€
- Φρεζάρισμα – ψιλοχωμάτισμα	20€
- Χάραξη γραμμών	20€
- Αγορά φυτών	550€
- Φύτευση – άνοιγμα λάκκων	50€
- Υποστύλωση (σίδερα, σύρμα και εργασία)	370€
- Άρδευση (λάστιχα και εργασία)	170€
	1.290€

5. Ποσοτικές εκτιμήσεις ωφελειών παραγωγών (πχ εισόδημα ανά στρέμμα) - τοπικού πληθυσμού

Το οικονομικό όφελος για τους παραγωγούς του ορεινού βιολογικού Ροδίτη θα είναι σίγουρα μεγάλο. Διπλασιάζεται πλέον η τιμή αγοράς του προϊόντος συγκρίνοντας την με την τιμή του πεδινού Ροδίτη (0,17€ - 0,22€/kg) με τον βιολογικό

ορεινό Ροδίτη που φθάνει τα 0,40€/ kg. Ενδεικτικά παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα η σύγκριση τιμών με τις ανταγωνιστικές ποικιλίες της περιοχής.

Ποικιλία αμπέλου	Τιμή αγοράς προϊόντος /kg
Βιολογικός ορεινός Ροδίτης	0,40€
Μη Βιολογικός ορεινός Ροδίτης	0,36€
Πεδινός Ροδίτης	0,17-0,22€
Cabernet	0,40-0,55€
Syrah	0,30-0,55€
Merlot	0,35-0,55€
Chardonnay- Chauvignon	0,50-0,60€

Επίσης είναι εξασφαλισμένη η διάθεση του προϊόντος στα μεγάλα οινοποιεία Σπυρόπουλου και Ρούβαλη, με συνέπεια την εξάλειψη οικονομικών ανασφαλειών για τους παραγωγούς.

Κατ' επέκταση οι νέοι αγρότες αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση για τους παραγωγούς της περιοχής και τους προτρέπουν να παραμείνουν στις ορεινές περιοχές των πόλεων τους όπου δραστηριοποιούνται επαγγελματικά. Αντιστέκονται λοιπόν στην γενικότερη τάση εγκατάλειψης της υπαίθρου.

Τέλος το κρασί Ροδίτη μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό πρεσβευτή των γηγενών ελληνικών ποικιλιών στο εξωτερικό και μάλιστα σε μία πάρα πολύ καλή σχέση ποιότητας - τιμής, πράγμα πολύ σημαντικό στην έντονα ανταγωνιστική σημερινή αγορά του κρασιού.

6. Δυνατότητες επέκτασης της δράσης (πολλαπλασιαστικές επιδράσεις)

Οι δυνατότητες επέκτασης της δράσης είναι σίγουρα πολλές, συνεκτιμώντας το γεγονός ότι οι κλιματικές συνθήκες (αύξηση μέσης θερμοκρασίας) και το υψηλό υψόμετρο ευνοούν την καλλιέργεια της εν λόγω ποικιλίας στην ορεινή Αιγιάλεια. Επίσης ήδη έχει εκδηλωθεί μεγάλο ενδιαφέρον και από άλλους παραγωγούς για συμμετοχή σε παρόμοια δράση, καθότι ήδη η δράση μας αποτελεί κίνητρο για τους υπολοίπους.

Έχει σταλεί αίτημα στο ΥΠΑΑΤ για αύξηση των στρεμμάτων από το εθνικό αποθεματικό προκειμένου να φυτευθούν επιπλέον εκτάσεις στις περιοχές της Αιγιάλειας με την ποικιλία Ροδίτη.

7. Προϋποθέσεις υλοποίησης

Ήδη η δράση μας υλοποιείται και γίνονται προσπάθειες επέκτασής της.

8. Πηγές χρηματοδότησης

1. «Πρόγραμμα Αναδιάρθρωση αμπελώνων πυρόπληκτων περιοχών»
Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης

2. «Αποζημιώσεις αμπελοκαλλιεργητών από τις πυρκαγιές του έτους 2007» ΠΣΕΑ ΥΠΑΑΤ

9. Πρόοδος δράσης και τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζονται για την υλοποίηση της δράσεως

Στην παρούσα φάση δεν παρατηρείται κάποιο πρόβλημα κατά την υλοποίηση της δράσεως. Ανησυχία όμως όλων αποτελεί το γεγονός ότι η γενικότερη μείωση των τιμών που παρατηρείται στο σταφύλι ετησίως ενδέχεται να επηρεάσει μελλοντικά και τους παραγωγούς της δράσης μας. Θα πρέπει λοιπόν το ΥΠΑΑΤ θεσμικά να προστατέψει τους παραγωγούς και με την πολιτική του να απομακρύνει τις οικονομικές αβεβαιότητες τους με τη διασφάλιση εμπορίας των προϊόντων τους.